

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Zuzanna Rudzińska - Bluszcz

BK-VII.0520.168.2025
Warszawa, 10 czerwca 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję odpowiedź na interpelację nr 9333 skierowaną do Ministra Sprawiedliwości przez Pana Posła Marka Matuszewskiego *w sprawie działalności wydziałów rodzinnych i nieletnich w sądach powszechnych oraz propozycji usprawnienia ich funkcjonowania.*

Ad 1 i 4

W celu poprawy efektywności funkcjonowania wydziałów rodzinnych i nieletnich Ministerstwo Sprawiedliwości podejmuje szereg działań:

a) Wydziały rodzinne w sądach drugiej instancji

W Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace legislacyjne nad wprowadzeniem specjalizacji sądownictwa rodzinnego na wszystkich szczeblach sądownictwa powszechnego. Oznaczać to będzie utworzenie we wszystkich sądach okręgowych i apelacyjnych wydziałów rodzinnych – sądów rodzinnych. Dzięki temu sprawy rodzinne będą rozpoznawane nie tylko przez wyspecjalizowane i istniejące obecnie wydziały sądów rejonowych w I instancji, ale również przez wyspecjalizowane wydziały rodzinne sądów okręgowych – zarówno w I instancji, jak i w II instancji oraz przez wydziały rodzinne sądów apelacyjnych – w II instancji.

Rozwiązanie to zapewni odpowiednią jakość orzecznictwa w sprawach rodzinnych, w których kluczowa jest ochrona praw dzieci i osób ze szczególnymi potrzebami (grup wrażliwych). Oczekuje się, że przyspieszy to także czas rozpoznania sprawy, w tym w zakresie wniesionych środków odwoławczych.

b) Zwiększenie wiedzy sędziów rodzinnych

Projektowane zmiany przewidują również obowiązek szkolenia sędziów rodzinnych z zakresu wiedzy pozaprawnej (m.in. psychologia, pedagogika, zarządzanie konfliktem), niezbędnej do prawidłowego rozpoznawania spraw rodzinnych i opiekuńczych.

c) Wsparcie sędziów rodzinnych przez asesorów

W Ministerstwie Sprawiedliwości opracowana została nowelizacja ustawy z 27 lipca 2001 r. (Dz.U. z 2024 r., poz. 334 ze zm.) – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Nowelizacja ta przewiduje m.in. przywrócenie asesorum sądowym możliwości orzekania w wydziałach rodzinnych i nieletnich sądów rejonowych. Rozwiązanie to pozwoli na wzmocnienie kadrowe wydziałów rodzinnych i nieletnich sądów rejonowych. Projekt ustawy wprowadzający to rozwiązanie został wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów za nr UD206:

<https://legislacja.gov.pl/projekt/12395952>

d) Rozwiązania przyspieszające poszczególne kategorie spraw przed sądami rodzinnymi

Prowadzone są także prace legislacyjne nad wprowadzeniem do polskiego porządku prawnego instytucji alimentów natychmiastowych, których ustandaryzowana wysokość będzie pozwalała w wielu przypadkach na natychmiastowe rozstrzygnięcie sprawy o alimenty. Zaletą tej instytucji jest jej prostota i przewidywalność co do czasu uzyskania orzeczenia w przedmiocie alimentów oraz ich wysokości. Założeniem jest, że funkcjonowałyby on obok systemu istniejącego obecnie. Wysokość projektowanych alimentów uzależniona miałaby być od minimalnego wynagrodzenia ustalanego na następny rok, o którym mowa w przepisach ustawy z 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2024 r. poz. 1773) oraz od liczby dzieci

pochodzących od tych samych rodziców. Kwota alimentów byłaby ustalana na podstawie stawki procentowej w zależności od liczby uprawnionych dzieci oraz minimalnego wynagrodzenia. Dodatkowym atutem tego rozwiązania ma być możliwość wydawania ich przez referendarzy sądowych, co w założeniu ma usprawnić proces uzyskiwania orzeczenia w zakresie alimentów i istotne odciążenie sędziów orzekających w sprawach rodzinnych i opiekuńczych. Ministerstwo Sprawiedliwości wspólnie z Zespołem problemowym do spraw zmian przepisów wykonawczych Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego pracuje nad opracowaniem projektu ustawy kompleksowo normującej postępowanie wykonawcze w sprawach rodzinnych i opiekuńczych.

Obecnie opracowywany jest również projekt ustawy nowelizujący postępowanie w sprawach o ustalenie kontaktów z dzieckiem, w sprawach o wykonywanie kontaktów z dzieckiem i w sprawach o odebranie dziecka, w tym w sprawach prowadzonych na podstawie Konwencji haskiej z 1980 r., tak aby usprawnić ich rozpoznanie oraz zwiększyć efektywność wydanych orzeczeń (zapewnić ich wykonalność). W projekcie wskazano m.in. na możliwość zagrożenia przez sąd wymierzeniem grzywny za każde zawinione naruszenie postanowienia w przedmiocie kontaktów z dzieckiem.

Wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów został projekt ustawy wprowadzającej do polskiego porządku prawnego możliwość pozasądowego rozwiązania małżeństwa:

<https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-kodeks-rodzinny-i-opiekunczy-oraz-niektorych-innych-ustaw6>

Przy Ministrze Sprawiedliwości powołany został Pełnomocnik Ministra Sprawiedliwości ds. nieletnich, który aktualnie pracuje nad nowelizacją ustawy z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2024 r., poz. 978 ze zm.).

Ad 2

W Ministerstwie Sprawiedliwości zostały zainicjowane prace nad kompleksową reformą prawa rodzinnego. Rozporządzeniem Rady Ministrów z 5 marca 2024 r. (Dz.U. poz. 349)

została powołana Komisja Kodyfikacyjna Prawa Rodzinnego, jako organ działający przy Ministrze Sprawiedliwości. Celem tej Komisji jest opracowanie założeń i ogólnych kierunków zmian w prawie rodzinnym i opiekuńczym oraz projektów aktów normatywnych o podstawowym znaczeniu dla systemu prawa rodzinnego i opiekuńczego: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/komisja-kodyfikacyjna-prawa-rodzinnego2>

W oparciu o prace Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego opracowana została nowelizacja ustawy z 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r., poz. 2809 ze zm.), która ma wprowadzić możliwość pozasądowego rozwiązywania małżeństw. Projekt został wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów za numerem UDER24 i został skierowany na ścieżkę legislacyjną:

<https://legislacja.gov.pl/projekt/12397656>

Opracowane zostały tak zwane tabele alimentacyjne, które mają być narzędziem pomocniczym, pomagającym określić koszty zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka. Ich wprowadzenie powinno z jednej strony przyspieszyć proces ustalania wysokości alimentów, zaś z drugiej strony może to być narzędzie pomocnicze dla samych stron stosunku alimentacyjnego, które może im pomóc przy zawieraniu ugód w przedmiocie zobowiązań alimentacyjnych. Ich ogłoszenie przewidziane jest na III kwartał bieżącego roku.

Komisja Kodyfikacyjna Prawa Rodzinnego opracowuje projekt ustawy wprowadzającej do kodeksu rodzinnego i opiekuńczego definicję ustawową pieczy współdzielonej oraz uregulowania jej dotyczące. Założenia tego rozwiązania zostały zawarte w stanowisku Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego, dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości w zakładce Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego, pod linkiem:

<https://www.gov.pl/attachment/27831048-a131-4418-b671-c2a5dc8b6722>

Ministerstwo Sprawiedliwości prowadzi także rozmowy z innymi resortami w sprawie ograniczenia kognicji sądów opiekuńczych w zakresie spraw przekazanych do właściwości tych sądów na podstawie odrębnych ustaw.

Ad 3

Jeśli chodzi o specjalistów zatrudnionych w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów (OZSS), według stanu na 31 grudnia 2024 r. w 69 opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów działających na podstawie ustawy z 5 sierpnia 2015 r. o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów (Dz.U. z 2018 r. poz. 708 ze zm.), zatrudnionych było 574 specjalistów, w tym 374 psychologów, 174 pedagogów, 21 lekarzy psychiatrów i 5 lekarzy innej specjalności. W tej samej dacie wakatów w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów było 126,75, co znacząco wpływa na czas przeprowadzania badań przez zespoły na potrzeby sądów rodzinnych.

Podstawowym zadaniem jest zatem obecnie zapełnienie tych wakatów, co na pewno przyczyni się do zwiększenia liczby psychologów zatrudnionych w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów oraz przyspieszy czas wydawania opinii przez te zespoły.

Przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Rodzinnego opracowane zostały również „Założenia reformy funkcjonowania opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów”, są one dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości w zakładce Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego, pod linkiem:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/zalozenia-reformy-dotyczacejfunkcjonowania-ozs>

Celem tych założeń jest zmiana w zakresie jakości i efektywności działania opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów, a także podniesienie prestiżu zawodowego osób będących specjalistami w tych zespołach.

W Ministerstwie Sprawiedliwości prowadzone są również prace nad zwiększeniem udziału mediacji w sprawach rodzinnych i opiekuńczych. Prowadzone są badania

prawnoporównawcze oraz analizowane możliwości wprowadzenia unormowań nakładających na strony obowiązek podjęcia rzeczywistej próby polubownego uzgodnienia kwestii związanych ze sprawowaniem opieki nad dziećmi (sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej, ustalenia miejsca pobytu, ustalenia kontaktów, rozstrzygnięcia o istotnych sprawach dziecka).

Z wyrazami szacunku

Zuzanna Rudzińska-Bluszcz
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/